

Nieuwsbrief NSGV – bisdom Groningen-Leeuwarden

Redactie: Wil Jongma

Nr. 8 – december 2011.

Inleiding

In de vorige nieuwsbrief is aangekondigd dat de volgende nieuwsbrief in november 2011 zou verschijnen. Door tal van oorzaken kon de algemene bestuursvergadering van de diocesane NSGV pas plaatsvinden op maandag 28 november, en moest ook de verschijningsdatum verschoven worden naar december 2011.

Zoals bekend wordt ze gezonden aan mensen van wie het e-mailadres bij ons bekend is. U kunt de brief verder mailen naar iedere belangstellende. Ook kunnen zij hun e-mailadres bekend te maken bij het secretariaat: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl. Verder is de brief ook te lezen op de website www.nsgv.nl, doorlinken naar de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Onder elk artikel is steeds vermeld uit welke bron het bericht vernomen is.

De volgende nieuwsbrief verschijnt in januari 2012.

Redactie.

www.nsgv.nl

Punctum

Punctum 2011-3 is verschenen in november.

Punctum 2012-1 verschijnt in april 2012. Kopij voor deze uitgave is altijd welkom. Inleveren hiervan kan tot het weekend van zondag 29 maart a.s.

Sjoerd Ruisch, eindredacteur Punctum.

TV-Eucharistievieringen

De eerstvolgende viering uit het bisdom Groningen-Leeuwarden is de kerstnachtmis op zaterdag 24 december vanuit de St. Bonifatiuskerk te Leeuwarden, 's avonds om 23.30 uur op de zender Nederland 2. In de viering gaat voor pastor A. Buter, muzikale medewerking verlenen de gezamenlijke koren onder leiding van Hendrikje van den Berg.

De viering wordt voorafgegaan door een programma ook van Friese bodem 'Er is een kind geboren' om 22.50 uur; dit is een concert met zanger Syb van der Ploeg, De Kast, het Frysk Promenade Orkest en het Bogerman Popkoor uit Sneek.

De eerste viering uit ons bisdom in 2012 is op zondag 12 februari om 10.30 uur op Nederland 2 en wordt ook uitgezonden vanuit de St. Bonifatiuskerk. Medewerking wordt verleend door het Franciscus Themakoor onder leiding van Johan Siemensma.

Redactie.

Cantor cursus

In september hebben oriëntatiebijeenkomsten voor de cantor cursus plaatsgevonden in Heerenveen, Groningen en Emmen. Iedere bijeenkomst had dezelfde opzet, maar kreeg door de enthousiaste bijdragen van de deelnemers toch een eigen karakter. Een verslag van de bijeenkomsten is in Punctum 2012-3 opgenomen.

Inmiddels heeft het bestuur de cursus wat betreft plaats en data vastgesteld. De cursus bestaat uit vier

bijeenkomsten, te houden in het parochiecentrum van de parochiekerk OLV Visitatie, Blankenslaan-Oost 2a, 7901 BE Hogeveen, op de zaterdagen 21 januari, 4 en 18 februari en 3 maart, steeds van 10.30 tot 12.30 uur. Degenen die zich als voorlopig aangemeld hebben worden uitgenodigd nu de definitieve opgave te doen bij het secretariaat: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl. Bij deze opgave (naam, adres, telefoon en e-mailadres) graag ook vermelden uit welke parochie men komt. De kosten van de cursus komen voor rekening van de deelnemende parochies en het bisdom. De reiskosten zijn voor eigen rekening, maar mogelijk te declareren bij het parochiebestuur.

Als docenten fungeren: Hendrikje van den Berg uit Leeuwarden, Sjoerd Ruisch uit Groningen, pastor Jan Alferink uit Heerenveen en Wil Jongma uit Wolvega.

Na de opgaven neemt het NSGV-bestuur contact op met de betreffende parochiebesturen voor een akkoordverklaring van deelname van parochianen aan de cantor cursus, de bereidheid om de cursist de gelegenheid te bieden als cantor te functioneren in de parochiële vieringen, en bij te dragen in de kosten van de cursus.

Voor de cursisten die zich voorlopig aangemeld hebben, maar Hogeveen niet bereikbaar achten, deelt het bestuur mee dat later in 2012 dezelfde cursus georganiseerd wordt op een andere centrale plaats in het bisdom.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Impulsdag Heilig Vormsel gaat niet door

Helaas moeten wij mededelen dat de reeds lang aangekondigde impulsdag over het Vormsel op zaterdag 28 januari 2012 niet kan doorgaan. Enkele jaren geleden is in een diocesane bijeenkomst het catechetische en liturgische aspect van het Vormsel ruim aan de orde geweest, op aangeven van de diocesane werkgroep liturgie is dit (nog) niet voor herhaling vatbaar. Voor deze bijeenkomst zou alleen resteren de muziek in de liturgie van de Vormselviering. Dat is te beperkt voor een studiedag, vandaar de afzegging.

Wel heeft het NSGV-bestuur in overweging genomen om later in 2012 een impulsdag te organiseren, evenwel dan niet voor uitsluitend de liturgie van het Vormsel, maar voor alle bijzondere vieringen, zoals eerste communie, huwelijksvieringen, uitvaart, gezamenlijke vieringen van het samenwerkingsverband, enzovoorts.

Te zijner tijd volgt nadere berichtgeving hierover.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Cursus Gregoriaans

Via Nieuwsbrieven en Punctum is meermalen een cursus Gregoriaans aangekondigd. Door ziekte van Wim Gosens is het niet mogelijk een dergelijke cursus te realiseren, en wij zeggen deze daarom af. Wij hopen in de toekomst wel cursussen Gregoriaans aan te bieden en wachten daarom de gezondheid van hem even af. Wij wensen hem dat ook van harte toe.

Vlak voor de sluiting van de redactie van deze nieuwsbrief berichtte Jos Manshande, medewerker van Wim Gosens, dat de cursus in Harlingen eerst nog niet wordt georganiseerd in verband met zijn gezondheidsklachten.

Redactie.

Oraties en priefaties op muziek

Met ingang van heden zijn op de website van de NSGV www.nsgv.nl (onder 'service' > 'winkel' > 'bladmuziek') de oraties (gebeden) en priefaties uit het altaarmissaal op muziek (tekst onder de muzieknoden) te vinden. Pater Nico Wesselingh O.S.B. zet alle priefaties op noten volgens de melodische formules van Floris van der Putt (zoals ze ook in het altaarmissaal staan) en de gebeden op nieuw gecomponeerde melodische formules door Nico Wesselingh zelf. U vindt steeds nieuwe PDF-bestanden voor de komende zon- en feestdagen. Over een jaar - vóór de laatste zondag van het kerkelijk jaar, het feest van Christus Koning - zal dit project zijn afgerond voor de driejarige lezingencyclus (A-, B- en C-jaar). De bladmuziek is gratis te downloaden.

Landelijk secretariaat NSGV.

De nieuwe bundel orgelbegeleidingen bij GvL (nummers 401 - 659)

Op zaterdag 26 november 2011 is tijdens een studiedag voor organisten in de Laurentiuskerk te Voorschoten de nieuwe bundel orgelbegeleidingen bij de liederen uit *Gezangen voor Liturgie* gepresenteerd. De voorzitter van de stichting Liedbundel, Jos Vranken, overhandigde het eerste exemplaar van de bundel aan Richard Bot, algemeen voorzitter van de NSGV.

De bundel telt bijna 500 pagina's (kan in een 23-ringsband) en bevat alleen begeleidingen van de liederen (nummers 401 – 659), niet van psalmen etc. De begeleidingenbundel is te verkrijgen bij uitgeverij Kok ten Have. Tot 1 januari 2012 kost de uitgave € 49,95, daarna € 59,95.

Landelijk secretariaat NSGV.

Reserve-musici

De lijst van reserve-musici is groeiende. De laatste tijd ontvingen wij meerdere aanmeldingen. De bedoeling van deze lijst is dat in noodgevallen u een beroep kunt doen op deze mensen, om het even of het nu voor repetities of vieringen gaat, voor kortere of (iets) langere tijd. Dat er van te voren afspraken moeten worden gemaakt, spreekt voor zich.

Dhr. U. Tjallingii Dirigent, organist, cantor	Deinum	Tel. 06-14859557 tjallingii2@zonnet.nl
Dhr. W. Jongma Dirigent, cantor	Wolvega	Tel. 0561-612662 wjongma@kpnplanet.nl
Dhr. T.F.M.. Mooijman Dirigent, organist	Veendam	Tel. 06-40708655 mooijman.trevor@gmail.com
Dhr. L. van der Heide Cantor	Harlingen	Tel. 06-43023468 info@loekvanderheide.nl

Secretariaat NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Bisschoppelijke brief over kerkmuziek in het bisdom Groningen-Leeuwarden

In september is de bisschoppelijke brief over kerkmuziek in het bisdom Groningen-Leeuwarden '**De lofzang gaande houden**' verschenen en verzonden aan pastores, parochiebesturen, liturgische werkgroepen, dirigenten, organisten, koren en koorbesturen, cantores, en allen van wie gedacht is dat hiermee hun belang gediend wordt. Voor wie zich verder wil oriënteren op gebied van muziek in de liturgie is een uitgebreide literatuurlijst toegevoegd.

Zowel de bisschop in zijn brief als ook het NSGV-bestuur en de diocesane werkgroep liturgie dringen aan om de brief in eigen kring te bespreken.

Als ondersteuning en leidraad voor de bespreking liet de diocesane werkgroep liturgie de volgende **brief** rondgaan:

In september heeft onze bisschop een brief gepubliceerd over de kerkmuziek in het bisdom Groningen- Leeuwarden.

Alle regelmatige en onregelmatige kerkgangers komen in aanraking met kerkmuziek. Zonder zang en muziek is de viering van de liturgie nauwelijks denkbaar.

Het is de bedoeling dat de bisschoppelijke brief zo breed mogelijk, in allerlei verbanden, besproken wordt.

U kunt denken aan de koren, de liturgische beraden, parochiebesturen, werkgroepen enz.

Als steun en stimulans voor de bespreking van de brief hebben we een aantal hulpvragen opgesteld.

We hopen dat de bisschoppelijke brief over de kerkmuziek weerklank mag vinden in ons bisdom.

De hulpvragen:

1. *Wat is het ideaal van de beoefening van de kerkmuziek?
En in hoeverre beantwoorden wij daaraan?*

2. *Wat missen we in de parochie op het gebied van kerkmuziek?*
3. *Op welke manier kunnen wij de zang in onze eredienst verrijken en de deelname eraan versterken?*
4. *Bent u het eens met de stelling: een antwoordpsalm mag je nooit vervangen door een lied.*
5. *De cantor: van levensbelang voor de kerkmuziek?*
6. *Stelling: Projectkoren is de enige vorm van koorzang die zal overleven.*
7. *Stelling: de ordinarium-gezangen moet je altijd zingen.*

Diocesane werkgroep liturgie - bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Herstructurering NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden

In 2009 heeft de NSGV in ons bisdom een reorganisatie ondergaan.

Kort gezegd komt het neer op het opheffen van de koorkringen (die nog steeds bestonden op basis van de indeling van de dekenaten), en een nieuwe indeling van de koren op grond van de samenwerkingsverbanden van de parochies.

Daarbij is gevraagd om de volgende acties:

Aan de parochiebesturen: dat een bestuurder beschikbaar is die de zaken van koor of koren en de muziek in de liturgie behartigt. In samenwerking met parochiebestuurders van de andere parochies van het samenwerkingsverband kunnen inter-parochiële activiteiten van de koren opgezet worden.

Aan de koorbesturen: het aannemen van een nieuw huishoudelijk reglement. Een model is destijds toegezonden, een digitale versie kan opgevraagd worden bij het secretariaat van de NSGV-Groningen-Leeuwarden, l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl en is beschikbaar op de diocesane pagina's van de NSGV-site, www.NSGV.nl. Deze komt in hoge mate overeen met oudere reglementen. Nieuw hierin is de vermelding dat koren werkgroepen zijn van de parochie, en zich houden aan het beleidsplan inzake liturgie en muziek in de liturgie van de parochie.

Hoewel er regelmatig berichten van parochiebesturen/koren binnenkomen, hebben wij nog lang geen bericht van allen. Graag dringen wij er nogmaals op aan bij de parochie- en koorbesturen om in deze actie te ondernemen.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Contacten met koren in het samenwerkingsverband

Het mag zo langzamerhand genoeg bekend zijn dat alle parochies ingedeeld zijn in samenwerkingsverbanden, groepen van enkele parochies die hun krachten gebundeld hebben om het evangelie in de eigen parochie gestalte te geven. Veel werkgroepen van de samenwerkingsverbanden hebben de samenwerking gezocht en gevonden. De NSGV heeft aan parochiekoren ook verzocht de samenwerking te zoeken. Deze samenwerking kan uitmonden in gezamenlijke activiteiten. Een beproefd gebeuren zijn bijeenkomsten voor koren, tijdens welke samen nieuwe gezangen ingestudeerd worden, en gezangen uit elkaars repertoire zijn te beluisteren.

Het kan best zijn dat een dergelijke samenwerking hier en daar al bestaat. Bij het secretariaat komen hierover niet of nauwelijks berichten binnen. Het NSGV-bestuur stelt het op prijs dat hiervan bericht gedaan wordt. Heel graag zelfs!

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Kerkmuzikale regels

Steeds weer lopen NSGV-bestuurders en kerkmuzikale specialisten aan tegen het feit dat algemene kerkmuzikale regels zo weinig bekend zijn. Wij spreken hier niet over de 'gewone' kerkganger, maar over koorzangers, zelfs dirigenten en organisten, werkgroepen en samenstellers van de muziek in de liturgie. Op de onlangs gehouden bijeenkomst van het NSGV-bestuur met de koren van SPOG

(Samenwerkende Parochies Oost-Groningen) bleek dit ook weer. Enigszins verbazend is dit wel: In elke Punctum staat wel een artikel over liturgie en muziek in de liturgie.

Wat is hierover de laatste twee jaar in Punctum gepubliceerd? Wij vatten samen:

Punctum 2010-1 – De psalmzang bij de lezing

Punctum 2010-2 – Hallelujah

Punctum 2010-3 – Het offertorium

Punctum 2011-1 – De Goede Week

Kerkmuzikale tips voor de Veertigdagentijd en Paasviering

Het orgel in de Veertigdagentijd

Punctum 2011-2 – Acclamaties

Punctum 2011-3 – Het koor is met vakantie.

Voor deze uitgaven hoeft u niet ver te zoeken: zij staan alle op de website www.nsgv.nl onder de afdeling Groningen-Leeuwarden, periodiek.

Redactie

Hoe vinden wij de weg in de Gregoriaanse boeken?

De meeste Gregorianisten weten het: als je de naam van de zon- of feestdag kent vind je de gezangen voor deze dag zonder enige moeite in de Gregoriaanse boeken.

In vergelijking met de oude Gregoriaanse boeken (Liber Usualis en Graduale Romanum) is er toch enige verandering. In deze boeken liepen zowel het liturgisch jaar als de heiligenkalender van advent tot advent, te beginnen respectievelijk op de eerste zondag en de apostel Andreas op 30 november. Geheel consequent was die indeling niet: Alle dagen van vóór Kerstmis tot en met het octaaf van de Verschijning van de Heer (Driekoningen) stonden in de liturgische kalender, terwijl het feest van Christus Koning weer in de heiligenkalender stond.

In de nieuwe Gregoriaanse boeken (Gregoriaans Missaal en wederom Graduale Romanum) zijn deze twee routes van het kerkelijk jaar strikt gescheiden. Het liturgisch jaar gaat van advent tot advent, de heiligenkalender en andere datumvaste feestdagen (met uitzondering van 25 december en 1 en 6 januari) volgens het kalenderjaar. Soms kruisen deze twee elkaar: als een hoogfeest uit de heiligenkalender op zondag valt, wijkt de zondagsviering hiervoor.

Voor de aanstaande kersttijd is van belang te weten dat de alle vieringen vanwege Kerstmis en Verschijning van de Heer te vinden zijn bij het liturgisch jaar, alle vieringen van de heiligen – van H. Stephanus (tweede kerstdag) en Onnozele Kinderen tot en met H. Silvester bij de afdeling van de heiligenkalender.

Redactie.

Citaat

De koren worden, via een commissie of via de dirigent, nauw betrokken bij de voorbereiding en vieringen en de keuze van de gezangen. Het is ook van belang de koorzangers informatie te geven over de inhoud van de gezangen en de opbouw van de liturgie.

Bisschoppelijke brief 'De lofzang gaande houden', september 2011.